

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
17 Ianuarie st. v.
29 Ianuarie st. n.

Ese în fie-care duminică.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 3.

ANUL XVIII.

1882.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 2 galbeni.

Două emancipate.

— Comedie în 4 acte. —

(Urmare.)

Măian: (din ce vorbește, se irită tot mai tare.) Cu primirea unei vizite nu se dă motiv la presupuneri de nimicuri. La rendez-vous-uri nu se visază de prosa căsătoriei și întâlnirile de seară nu sînt de loc preliminare pentru cununie. Au căzut lanțurile învechite de pe corpul vieții noastre sociale. Nu sîntem noi turci și asiatici. Nu avem noi un semi-stat de sclavi în rochi și pantaloni!... Filomela dîrme ziua și trăiește cîntînd noaptea; de ce se nu fie așa și cu dîmna de Train?

Vespasia; (care l'a ascultat mai întai cu surprindere și apoi cu entuziasm.) O vîna de ale mele ș-a luat cursul cîtră el. Ne umblă prin sânge poezie. La mine a erupt cînd am vîdut un tiner... (corigîndu-se) pe un tablou de Doré... la el prin gîșua filomelei! (Imbrățișînd pe Măian.) Te imbrățișez, frate! Acuma ții sărutată fruntea prin musele divine.

Măian: (ștergîndu-și sudori de pe frunte.) Lasă-me! Lasă, soră! Faci de le simt pe tôte noue musele.

Vespasia: N'a fost poetic de a le pune un nume anumit.

Măian: S'ar fi putut schimbă ca anii tei.

Vespasia: Te vei face poet în maniera lui Democrit. Nu te vor ceti virginele. (Afară s'aude vorbind.)

Clopoșel: Ne vine și Bărcescu! El ne va spune și mai multe. (Bărcescu vine cu Angelica de braț. I vorbește ridînd încă înainte de a intră, la ușe.)

Bărcescu (de afară): Este prè amusant, pui-culiță. Acea proselită a bunei cuvințe! Haha!

Scena II.

Angelica, Bărcescu, cei d'întai.

Angelica (fiind pe pragul ușei cu Bărcescu și dice lui încet): Mi-ar plăcè sè-ți moderezi aci ilaritatea. (Apoi intră amîndoi și salută societatea.)

Bărcescu: Bună sêra! Ați vîdut ađi un fenomen?

Vespasia: Cometul?

Bărcescu: Ba, nevêsta mea.

Măian (la parte): Este și ea frumoșă ca o stea și lângă ea sêmeni tu fôrte cu planetul cel incororat.

Bărcescu: Sè nu-mi cunosc femeia! Ea, care de alte ori așteptă cu incuietate momentul pentru a-mi spune vr'un eveniment; ea, care bucuros ridea de secsul seu: ea, ađi nu vre sè șcie nimic de întêmplarea de ieri.

Măian (la parte): Sè-i fie neplăcută vorba? De cumva totuș ar fi cum gîndiam!... Hm! hm!

Bărcescu: Ați ađit scandal?

Angelica (il trage de roc): Bărcescu... te rog!

Bărcescu: Ați ađit dar de triumful dnei de Train? Se imbulzesc curtisanii pe la ușa ei.

Angelica: Fă-mi plăcerea de a tăcè!

Măian: Nu ne interesază! (la parte.) E neodihnită fêta... Sè fie?... Sêu are milă de prietena? Ce potcă m'a băgat în treburi muierêșci?

Bărcescu: Ađi n'ađi alta vorbind prin oraș.

Măian (la parte): De unde drac ađ ađit? Eu o țineam taină... Cum sè spun eu?... (necășit.) Parcă cresc limbi în tôte unghiurile.

Bărcescu: Și deșu! n'ați ađit?

Clopoșel: Noi nu ne ocupăm de acte vîduvite.

Vespasia (la parte): Ce sublim se ține! (Privêșce cu cochetărie la Clopoșel.)

Ana (cătră Angelica, care șede lângă ea și se pare confundată în gîndiri): Șireți sînt advocații!

Angelica: O esistință plină de șireție!

Bărcescu: Ne-ađ amusat la bere.

Angelica: Acolo colportați voi minciunile ca niște femei bêtrâne.

Clopoșel (rescolit): Mint și cele tinere, cu voia dtale.

Angelica (la parte): E tot nebun, sêrmanul!

Ana (cătră Angelica): N'a mai uitat că l'ai refusat.

Bărcescu: Umblau ieri doi bărbați pe la ușile dnei de Train. Un bêtrân și un tiner... ha! ha! începutul și sfêșitul!

Vespasia (la parte): Nu pot suferi scandalul acesta! Ce-a dice orașul, care ne ținea pe amîndouè de emancipate, fiind că ea studieză medicina și eu imbogățesc literatura cu talentul meu. Nu vor dice acum ômenii, că ađ dreptate aceia cari rid și își bat joc de „emancipate”? (Se scólă.) O batjocoresc în jurnal. (Iese.)

Scena III.

Cei d'întai, fără de Vespasia.

Bărcescu: Cel tiner ađunse mai curînd. Nu-l impedecă podagra.

Măian (rescolit): Nu sufer de podagră.

Bărcescu: Dice de bêtrânul poftitor și nu de dta. (La parte.) Cum se slăbeșce ađul cînd devii bêtrân! (Tare.) Apoi sosi cîruntul pécătos.

Măian (necășit): Tu tot nebun vei remănè.

Angelica (la parte): Seracú tată!

Bărcescu: Ce păcat, că nu se știe cine sînt? Nu-i cunoșeau servitorii.

Măian (la parte, făcându-și cruce): Dómnne! ține-le ochii!

Bărcescu: Își face tata cruce.

Măian: Tóte le vede. (La parte.) Par că gine-rele mi-i sócra mea.

Bărcescu: Hei tată: Sodoma și Gomorha! Se presupune, că tinerul ar fi fost...

Măian (infricoșat): Se presupune ceva și de cel bătrân?

Bărcescu: Până acuma nu, dară umblă óme-nii sê afle.

Măian (la parte): De i-ar mîncá grópa pe cei ce caută.

Bărcescu: Ce ȕici de grópă, tată?

Măian: Nesuferit!

Bărcescu: Vorbiai de grópă. Ce ȕiceai, tată?

Măian (la parte): O secatură de ginere. Apoi sê te miri de fêtă? (Tare.) ȕic, că grópa-i pentru cei bătrâni.

Bărcescu: Dna de Train grópă? E flóre pe morméntul lui.

Măian: Pe a cui mormént?

Clopoșel (la parte): Mie îmi creșce inima când doi încep la dispută.

Bărcescu (cătră Măian): Pe morméntul care-l aștéptă pe scheletul acela de bătrân, care umblă ca un lucru necurat prin casă și...

Măian (la parte, dar totuș tare destul ca sê-l audă ceialaltî): Schelet și necurat! I umblă gura, nă-tărăul!

Bărcescu: E nătărău? I-l șcii?

Măian: Da, e nătărău!

Bărcescu: Și cine-i, tată?

Măian (confus): Chiar bărbatul ei.

Bărcescu: Bărbatul? E mort, tátușă.

Măian: Nu!

Bărcescu: Sê șcii, că-i mort.

Măian: Nu!

Clopoșel (la parte): E o desfétare innaltă când doi își contradic.

Bărcescu (cătră Măian): Nu te pricep.

Măian: Nu-i mort.

Bărcescu (la parte): I s'a slăbit capul tatei. (Tare.) Îți spun, că-i mort, dl de Train.

Măian: Nu ȕic de el.

Angelica (la parte): Eu nu mai pot sta, căci ênsami me trădez. Me duc la mătușica. (Vorbeșce încet cu Ana, apoi iese.)

Scena IV.

Cei d'intâi, fără Angelica.

Bărcescu: Eu nu te înțeleg, tată. Par că dta...

Măian: Ce eu, ce țî-se năluceșce?

Bărcescu: Par că dta ai șci ceva despre lucrul...

Măian: Eu? mēi... eu? Ce sê șciu? E chirurgă... vor fi avut vr'ó durere băeței.

Clopoșel: O durere, ce va aduce mórte în pungița dómnei.

Bărcescu: Nu va remăné dnîa ei în daună. Va stórce ea bani dela cei doi dons Juans. Are ea mij-lóce de a-i silî la plată.

Măian: Cum?

Bărcescu: Dēcă nu-i vor plăti de voie bună, atunci i va pēri. Nu pot pofti cavalerii aceia ca ea sê-și pērdă averea fără de a avé vr'ó remunerațiune.

Măian (la parte): Nu me mai bag eu în casă de vėduvă.

Bărcescu: Și dēcă vor fi mojici, atunci legea va face sentință.

Măian (înpăimântat): Sê vină până la judecată?

Bărcescu: În cazul cėl mai rău. Însé eu cred, că vor plăti și fără judecátor.

Măian: Amêndoi?

Bărcescu: Fireșce!

Măian (vorbînd cu greutate): De ce bătrânul... ce?

Bărcescu: Fiînd că umblă și el pe la ușe.

Măian: Eră inchisă.

Clopoșel (la parte, privind la Măian): E de tot emoționat... lucrul e ciudat.

Bărcescu (cătră Măian): Sciea el sê-și ajute. Cu o gravitate cocoșescă a intrat prin casa de culcat.

Măian (infuriat): Îți interȕic! Nu mai au tinerii respect de bătrânețe. (Intră Farȕescu.)

Scena V.

Farȕescu. Cei d'intâi.

Măian (vėdênd pe Farȕescu, se restórnă pe scaun): Of! (la parte.) Sînt perdut!

Farȕescu (cătră toți): Me numesc Farȕescu. Sînt amploiat la cassa pupilară. Iertati de cumva incomodez... însé am mare necesitate ca sê vorbesc cu dl Măian.

Măian (prefăcându-se cu limba grea): Simt... o mică... paralisare... de limbă...

Ana și Bărcescu (alergând cătră Măian): Ce-i tată? Pentru Dumneȕu! Ce-i?

Farȕescu: Linișceșce-te, domnișórá! Linișciți-ve! Ve asiguréz, că nu este nimic. Séménă fórte cu diplomația paralisarea acésta. Și dēcă ar fi chiar mórte, ea trebue sê-l lase până ce dênsul îmi va vorbi. A fost ieri sēră...

Măian (intrerumpêndu-l și sārînd în sus): Prėda unui pungaș. Mi-a perit orologiul. (Își îmbumbă iute rocul.)

Clopoșel: Și dsa? (arėtând spre Farȕescu.)

Măian (de tot consternat): Eră acolo, mai șciu eu ce...

Bărcescu: Îl cunosc. E un tiner de omenie... Nu se pôte.

Clopoșel (devenînd tot deodată iritat, ocupat, vorbitor): Ba da! Aȕi tóte sînt possibile. Se pôte acésta pe basa presupunerii. (Deschide ușa și strigă afară.) Fugiți după poliție! (Farȕescu se uită ca perdut într'un vis la Ana.)

Măian (își tot desbumbă rocul și-l îmbumbă ieră, apoi ȕice de tot emoționat.) Of! tot mai tare me incurc! Ce aveam sê țin taina?

Clopoșel (âncă tot strigênd afară): Sê vină cu tótă puterea-i disponibilă de cinci persóne! (Se întórce și vine cătră Farȕescu, cui i ȕice încet.) Nu te teme! (I dă o cartă.) Ia adresa mea... Te scap eu cu apėrarea!

Farȕescu: Ien lasă-me, domnule! Ai nebunit? (Arėtă spre Măian.) Nu veȕi ce iute esecutėză dnîa lui arta îmbumbării?

Măian (la parte): Nu-i scăpare! Fericite sînt femeile! Ele la astfel de fatalități pot inscenă cu artă un atac de nervi și sînt scăpate.

Farȕescu: Dl Măian este un om pré solid.

Clopoșel (șiret): Nu ne indoim de fecioria dnîa-lui.

Farȕescu (încet cătră Măian): N'ai ȕis nimic de visita ce-ai făcut asēră?

Măian (i ȕice încet): Nimic... Taci, pentru Dumneȕu!

Farȕescu (lui Măian): Las' pe mine! (Tare.)

Însă aseră fu d-lui necesitat de a-și jertfi comoditatea și regula: a fost cu mine la dna de Train.

Clopoțel: Ahaaaaa!

Bărcescu: Mhmm!

Farțescu: D-lui este pré tainic și n'o să ve fie spus istoria acésta... eu însă vreu ca lumea să o șeie și eu nu voiu eși d'aci până ce nu voiu avé dela d-lui o declarațiune scrisă...

Măian (sărind în sus): Să dau în scris? (După ce i-a făcut Farțescu semn ca să se linișescă, șede ieră și țice la parte.) Să dau în scris rușinea?

Farțescu: Unde d-lui va avé să arete clar, că ce-a umblat să găsescă acolo?

Măian: Nu am căutat... nu am căpétat... nu am vèđut... nu m'am convins.

Farțescu: Ba te-ai convins.

Măian (încet cătră Farțescu): Nu me omori, omule!

Farțescu: Te-ai convins, dle, că dna de Train este o mamă escelentă.

Bărcescu (cătră Măian): De, drept e lucrul, tată?

Farțescu (priveșce necontentit la Ana. La parte): Are ochii ei! Am iubit-o cu consecuință patru țile întregi pe femeia aceea; simt, că o-aș puté iubi pe sora ei o vieță întrégă.

Clopoțel (cătră Măian): Dta ai căutat însușiri maternele dna de Train?

Bărcescu (ridënd): Dta cu amicul nostru?

Măian: Eu, eu cu amicul vostru. Are d-lui un cerc mare amical.

Clopoțel: Care dă rôtă pe la cunoșcințele dtale.

Măian (la parte): Spurcată gură de potracher!

Farțescu: O modestie însămnată-l distinge pe dl Măian.

Măian (suprins, la parte): Ce vré?

Farțescu: Dar eu nu voiesc a ve lăsă misterioasă mergerea d-lui la dna de Train.

Măian: Sânt eu stăpânul faptelor mele. Las-o misterioasă!

Bărcescu (il amenință cu degetul): Hei tată, tată!

Măian (la parte): Děrénatule!

Farțescu: Se află în testamentul repausatului de Train un punct cam incurcat.

Clopoțel: Punctul acela va pune el margini la incurcătură.

Farțescu (cătră Bărcescu): Judecă, omice! Stă acolo, că averea destinată copilței remase este a se depune îndată după mórtea testatorului în cassa pupilară.

Clopoțel: O află minunată dispozițiunea.

Farțescu: I lipseșce numai capul.

Clopoțel: Cum?

Farțescu: Cu interesele banilor ce să se întâmpe?

Clopoțel (mușcându-și buzele): Să crească la capital.

Bărcescu: Să se deie vèđuvei ca să le întrebuinteze la educațiunea copilței. Ce drac de testament acela?

Farțescu: Aud că l'a făcut un avocat prost. Destul, că banii ni s'au adus noue în 30 junie anul trecut. Acum, ađi 30 junie, ți de an. La noi merg socotelele fórte exact.

Bărcescu: Frumósă esceptiune de institute analoge!

Farțescu: Așá dară ne-am socotit, că tot ce-am avé de făcut, ar fi d'a-i cere informațiuni dnei de Train. Ea, ca mamă, i stă mai aprópe copilței și are aci

volul decidëtor. M'a însărcinat pe mine din personalul cassei cu misiunea aceea.

Măian (la parte): Óre așá va fi? Cum te pot încurcă întâmplările!

Farțescu: Până aci tréba ar fi fost ușoră. Însé testamentul numit se mai laudă de un punct prost.

Clopoțel (iritat): Domnule! L'am scris eu.

Farțescu (ridënd cu hohot): Îmi pare bine. Nu putea altul. (Reculegëndu-se.) Îmi pare de tot bine. Fac cunoșcința unui unic. Fiind că dară, me scusă dle Clopoțel, în testament mai străluce un punct ciudat, privind soliditatea dnei de Train, eu ca om precaut, mi-am permis de-a invitá pe dl Măian, un venerabil bërân...

Măian (plin de bucurie): Da, m'am dus eu, venerabilul bërân, ca gardă numelui vèđuvei... (la parte) L'aș sárută! Minunat fecior! O iert pe fêta mea, de cumva...

Clopoțel (la parte): Blăstemat amploiat! Me bucuram. Aș fi mai stors bani acuma... Eră să iese un proces minunat... Însé nu desperez. (Tare.) De când se duc amploiații în treburi oficióse?

Farțescu: De când un timp renăscător a dat femeilor drepturi omenești.

Clopoțel: Face ciudate rënduieli timpul renăscător.

Farțescu: D-ei este în spital peste ți.

Clopoțel: Vindecă pe unde póte.

Farțescu: Este o femeie de tótă stima. Nu te consult, domnul meu, a mai pronunță numele d-ei în mod ecviloc când sânt eu de față!

Ana (la parte): Cât trebue să o iubescă!

Farțescu: Eră deci să sosim acolo tot în același timp. Dl Măian a întârziat.

Măian: Minunat fecior! Apoi să te miri de fêta, decă cumva...

Clopoțel (lui Farțescu): Grăbiai dta.

Farțescu: Și fiind că dna de Train este o femeie ce nu suferé vorbă multă, fui necesitat a-i comunicá îndată cauza venirii mele și așá conferam deja cu d-ei când sosi dl Măian. Convorbirea aceea mi-a dat frumósă convințiune, că dna de Train este într'adevër o femeie stimabilă și o mamă de model. Ea mi-a spus, că doreșce ca interesele să crească la capital și că dënșva va lucrá într'acolo ca să urce capitalul copilței, căreia i va fi totdeuna o mamă conșcie de datoriiile sale. (La parte, iute.) Tóte aceste mi le-a spus numai în sêra asta, după ce eu am auđit de dispozițiunea testamentului și am alergat la d-ei. Aveam noroc cu țiuva 30 junie, altfel đeu nu aș mai fi putut repará malheurul. Iute se mai face rêu, dar anevoie se póte direge.

Clopoțel (după ce a stat în gânduri): Hm! Laudabil, de tot laudabil de dna de Train. Dară de ce umblă prietenul pe la o ușe încuiată?

Farțescu: Tot așá se schimoséză faptul. D-ei singurá încuiase și trase cheia.

Clopoțel: De ce asta?

Farțescu: Se teme ca să vină cumva...

Clopoțel: Cine?

Farțescu: Vr'un avocat ca dta și să ne octroieze un sfat pro... pardon! un sfat pré precaut. (Toți încep a ride.)

Clopoțel (la parte): Lăptosule!

Farțescu: Vèđ că dl Măian nu are ađi timp pentru de a-mi scrie declarațiunea care să linișescă pe deplin rudele d-lui de Train despre onórea dnei mediciniste. Paragraful acel strămoșesc din testament s'a respectat. (Se uită ridënd la Clopoțel. Cătră Măian.) Îmi voiu permite mâne a veni.

Măian: Să vii, fiule! (I dă mâna.)

Farțescu: Aș dori ca să me cunoșci în veci așá.

(Se duce la Ana și i sărută mâna.) Îmi voi permite mâne a te vedé. (Cu ton scăduț.) Buna ziua, domnișoră! Eră ađi o ăi frumósă; mi-a resărit un sóre! Și la nópte voi visá de dóue stele. (Se uită lung la ea, sălută pe ceialalți și merge spre ușe, unde chiar intră poliști.)

Scena VI.

Un sergent. Patru poliști. Cei d'intăi.

Sergentul (la ușe, către Farđescu): Pe cine să arestăm?

Farđescu (distras, arătând spre Clopoțel): Pe d-lui. A comis crimă în contra viclesugului avocaților. (Iese.)

(Poliști apucă pe Clopoțel, care remonstrăză împreună cu Mãian și Bărcescu.)

(*Perdăua cade.*)

(Va urmă.)

Alesandrina Mateiu.

Poporul român.

Scumpul meu popor român,
 Anima me dóre 'n sin,
 Când te vedé tot suspinând
 Și mereu căđend, căđend.

Vécuri lungi se străcorară,
 Ș-ai ajuns chiar de ocară;
 Unul doi, de vor mai trece,
 Vei zăcé 'n morméntul rece.

Că din leul curăđios
 Te faci iepure fricos;
 Și din cedrul plin de fală,
 Te faci créngă de têngelă.

Fruntea-ți naltă de odată
 Cu rușine-i închinată;
 Mersul de voinic vestit,
 Ietă-l slab și gărbovit!

Drept ca trestia din baltă,
 Te făcuși ađi o unéltă;
 Te tereșci și umileșci
 La ființe dușmănești.

Brate ai, dar nu cutezi,
 Ai și ochi și tot nu veđi;
 Și mereu în tot moméntul
 Ênsu-ți tu îți sapi morméntul.

Ai bărbați buni cât de mulți,
 Dar pe dênșii nu-i ascuți;
 Că ți-i frică, vai de tine,
 Să nu pierđi cu ei vr'un bine.

Ș-alte guri și ómeni rei
 Îți îndréptă pașii tei,
 Nu spre bine, ci spre réu,
 Nu se tem de Dumneđu.

O! poporul meu iubit,
 Te deștéptă în sférșit;
 Nu lăsá să te mai porțe,
 Căci te duc ei drept la mórte!

Scumpul meu popor român,
 Pune mâna ta pe sin,

Și-l întreβά, mai voieșce
 Să trăieșcă romăneșce?

De voieșce să mai fie,
 Pórte-se cu bărbație;
 Să nu-i pase de nimic,
 Aibă suflet de voinic!

Vie valuri de 'nfricare,
 Fie foc d'amenințare,
 Conjură-se lumea tótă:
 Tot poporul steie glótă!

Și c'un suflet și 'ntr'un gând,
 Spună lumei ori și când:
 Că Românul vré să fie,
 Să trăieșcă pe vecie!

Décă un popor voieșce,
 El atunci în veci trăieșce;
 Voieșce, poporul meu,
 Și-ți ajute Dumneđu!

Iosif Vulcan.

Să latinisăm ori ba?

Acésta întrebare — și alătorea cu ea sora ei: Putem noi Românii să nu latinisăm? — ne resări în minte, când cetirăm articolul „O curiositate bucureșcénă” de dl Marcu Aurelian, în nr. din 8 ianuarie st. n. a. c. al „Familiei”. Din lăudatul articlu vedem, ceea ce în parte șcieam și noi încă mai demult, că bieții Români transilvaniani, amăriți ca vai de ei cum au fost și cum mai sânt, pe lângă sórtea lor politico-socială vitregă și neîndurată, mai au în timpul nou să sufere încă și aculeul derisiunii și sarcasmului din partea fraților de un sânge și de o mamă.

Sub pretextul latinomaniei lor, ei sânt acuși acuși înțeptați, chiar unde dóre mai réu, prin scrierile și mângiturele transcarpatine; sânt caricați în tendințele și aspirațiunile lor cele mai sânte și mai nobili; sânt produși pe șcena teatrelor rom. ca persóne comice. Bine dice dl Marcu Emilian, că e curiositate acésta; da, curiositatea curiosităților, de a tractă éstmod frați pe frați.

La începutul astei maniere de a fi tractat, Românul transilvan eră încă numai „Gallușcus transilvanus” (gălușcă transilv.) cu doi bani în pungă (poemă satirică de dl Iac. Negruzzi, în „Convorbirile literare” ale „Dirrecției nóue” din Iași.) Însé în „Revisorul general” de Gogol, dl Petru Grădiștean, localisând memorata piesă teatrală rusă, îl înaintéază deja: îl face poštar neghiob în mișcare și vorbă, carele însé tot e capabil să fure banii din epistole. Pe urmă în „Radicalele” dênșul ajunge un soiu de dascalul Chir Gaitanis din „Nunta țerănescă” a dlui V. Alecsandri. Adecă bine înțeleș: Românii transilvaniani secerară și pošed pe tărémul re-deșteptării simțului național rom. și al cultivării limbei și literaturii rom. chiar atâte merite, câte detestații Greci fanarioți. Frumóse complimente frățesci!

Asta de altminte ni-o spuse orđin, fără multe ce-remonii, un profesor și scriitor transcarpatin de renume, încă înainte de acésta cu mai bine de dóue-đeci de ani, scriind, că „idea românismului s'a coborit ca un vârtej de îndérétnicie din Ardél cu persónele lui Clain, Maior, Laurian, Papiu; că Ardelenii sânt între Români ca fanarioții între Greci” șcl. (Veđi: „Fóia p. mite, animă și lit.” 1860 nr. 40—42.)

Fată de al d'aste Românii ciscarpatini cu tot dreptul ar puté esclamá cu profetul Iesaia: „Priviți și ve-

deți, de mai este durere ca durerea mea* ; séu cu Virgiliu :

„Infandum, regina, jubes renovare dolorem!“

Dar nu! Românii transilvanieni își vor șei înecă totdeuna atari amărăciuni susleteși în simțul dătorinței

vor fi dat vre-odată serios sémă despre așa numita latinomanie séu latinism ultrat. După esperiințe multiple afirmăm acésta.

Punem dară întrebarea : Să latinisăm ori ba? séu : Putem noi să nu latinisăm? spre a ne uită un moment

O frumsețe mauresă.

lor patriotice și naționali, în simțul dătorinței lor de Români adevărați. Între ei, scriitorul acestor șire crede firm, că fenomene dureroșe, ca cele mai sus indegetate, se ivesc din când în când la Românii din România liberă din simpla cauză, căci cei mai puțini dintr'ênșii își

cu serioșitate bărbăteșcă în față-i.

Întrebarea acésta nu e de eri de alaltă pe câmpul cultivării limbei și literaturii române. Ea datéză dela nașcerea literaturii române propriu dișe ; începe de-odată cu deșteptarea conșcinței și a reminișcințelor na-

ționali române în singuriți Români: cu Luca Stroe Lupu, cu unii cronicari și scriitori din secl. XVI—XVII, cu principele Demetriu Cantemir șel.

Dară acestor merițiși începători ai literaturii române ăsa cestiune li se legână înaintea ochilor mai mult numai ca o figură, ce de abia ăărită prin cētă din amurgul demitei, dispărea apoi ieră prin aceeași cētă semi-transparentă și îndoișă. Ei simția ăreșcum instinctiv, că trebuie să existe o cinosură naturală, un îndreptariu firesc pentru cultivarea, desvoltarea și înavățirea ulterioară a limbii româneșci. Ci acest simț se pierde în negura, ce plană peste cunoșcințele lor respective, după împregiurări și timp, încă pré-puțin desvoltate și întemeiate.

Mult cu mai multă, putere-am ăice cu deplină cunoșcință de cauză tractă cestiunea din vorbă mica pleiadă de bărbați providențiali, cari în cele două decenii ultime ale seclului trecut și pe la începutul seclului nostru, unii dincōce de Carpați, ieră pe urma acestora mai apoi și alții de dincolo, se apucă de opera regenerării limbii și literaturii, cum și peste tot a spiritului național român. Onóre și eternă recunoșcință lor din partea fie-cărui fiu sincer al națiunii române!

Ei urmariră cāti toți o ideia măreță: redicarea și renălțarea națiunii lor din decădinta-i seculară, redicare și renălțare prin cultură corespunđetōre origini și firei ei. Ei eră drept'acea cāti toți pentru scrierea limbii române cu literele latine străbune, pentru curățirea ei de ingredientele străine, și pentru înlocuirea acestora cu vorbe de origine omogenă. Va să ăică limba fiind deo-partea cea mai marcată, mai bătătōre la ochi și mai distinctivă manifestațiune a spiritului unui popor, de altă parte cel mai înșemnat levatoriu al culturai lui: amēsurat acestei ei se nevoiră înainte și mai pe sus de tōte a arētă originea latină a românei și cultivărei ei a-i rotunđi temeiu latin.

Cine dintre Români ar cuteză ađi să afirme, că acei antesēmnanii rēu au lucrat, lucrând în modul acesta? Cine ar îndresni a face așă ceva, când cu toții recunoșcem ađi, că un factor politic din cei mai puținți au fost pentru noi literele latine și afirmațiunea origini latine a limbii și națiunii nōstre? Asta e faptă; asta nu se pōte negă cu mințea sântōsă. Chiar și latinofobii cei mai avami sânt constrinși a o mărturi. Ei recunosc, că a fost timp, în care contestându-ni-se originea latină, latinisarea eră nu numai consultă, ci chiar necesariă pentru noi. (Veđi între altele: „Familia“ 1881, pag. 577.)

Marturiri de aceste ne sânt precioșe; numai cât noi nu le primim cu restricțiunea lor de timp, pentru că nu se pot primi așă. Restricțiunea cestiunată învolve presupunerea, că primii brăsdători în agrul părăginit al limbii și literaturii române de pe la finele seclului trecut și începutul celui presinte n'au lucrat din convicțiune, din principiu, ci din nu șciu ce oportunism; pe când pe veri-care tērēm de activitate al spiritului omnesc are valōre eternă aksioma morală, după care „non licet facere mala, ut eviniant bona“. Acea restricțiune învolve mai departe, că după ce în timpul de față latinitatea gintei și limbii nu ni-se mai trage de nici un erudit serios și de nici un om cu mințea la îndoielă, în consecință nu ne mai este iertat sēu cel mai puțin nu mai avem nevoie a latinisă. Putem scrie care cum ne trăie capul, fără vre-un studiu cevași mai serios și mai aprofundat al româneșcii; numai să scriem în limba româna poporală.

Adecă me rog, bine să ne înțelegem, în care limbă poporală română? Dōră în gergul român greco-franceso-turcăt din suburbile Bucureșilor, ori în cel greco-creo-muscălit din suburbile Iașilor, de carele se înamorēză și pe carele îl glorifică ca model de limbă

română aderinții „Direcțiune noue“? Sēu dōră în cel rutenomagiarisat din părțile Sătmarului, ori în cel sērbo-germanisat din Bănat, ori pe urmă în cel rutenogermanisat din Bucovina, pentru a căror îmbrățōșare pōte asemene să se scōle mâne poimâne cutare profet în Israil? Ceriul și geniul Românilor ne apere de una ca asta! Ar fi o repășire funestă acēsta, ale cărei frupte pernicioșe națiunii rom. s'ar arētă pōte mai curēnd, de cum cugetăm.

Nu, frați literatori români! Sē rumeğăm bine și fără patimă lucrul, și de bună sēmă ne vom convinge unul fie-care, că vrēnd nevrēnd ne caută să pășim cu cultivarea dulcii nōstre limbii în urmele marilor regenerători ai limbii și literaturii și cu aceste ai spiritului național român, în urmele unui Sam. Clain, G. Sincal și Petru Maior, unui G. Asachi și I. Eliade Radulescu, unui T. ăipariu și ale celorlalți nemuritori apostoli ai românismului. Mărețe au fost aspirațiunile lor cu privire la înapoiatul și împilatul și p'aci și de Dđeu uitatul popor român, sublime le-au fost ideile și principiile. Și de au și șchiopetat dēnșii când și când, ici cōle, într'o privință ori alta, întru urmărirea țintei ce-ș prefipse: cine însē din Români înțeligenți, cunoșcători de istoria politico-socială și culturală a națiunii lor și cu mințea și ânima la loc, va putē negă, că sub al acelor ideii și principii impuls ne avēntarăm și ajunsem în timp relative scurt acolo, unde în presinte ne aflăm?

Totuș — lucru p'aci necredibil! — se găsiră în ăilele nōstre unii scriitori așadși români, cari, din orbie ori ignoranță crasă ori mai șcie Dđeu din ce cauză, nu se sfiră a scrie negru pe alb, că lăudații apostoli și regenerători ai românimei „inveninară îndată începeturile culturai nōstre“. Dar decă direcțiunea latină, dată conform origini limbii și gintei române de cei vechi ai nōstri cultivării limbii și culturai nōstre peste tot, a fost inveninare: plăcē-ne-ar să șcim, ce direcțiune culturală ar fi aflat grație în ochii atăror scriitori? Pōte o direcțiune slavă, ori turcēscă, ori altele acemeni?

Curios numai, că maniera acēsta a asemeni scriitori români coincide cu cea a adversărilor neimpăcați din trecut și din presinte ai numelui român. Aceștia încă blastēmă, înjură cât le iea gura și pēna pe lăudații apostoli români și pe conșocii și următorii lor, căci aceștia cu principiile și ideile lor de latinism rechiemără la conșcirea-de-sine națională și regenerare și reinălțare gintea latină dela Dunăre și Carpați (cf. pe Hunfalvy e tutti quanti). De unde ăre acēsta concordie și armonie frățēscă între unii și alții? . . .

Ce-i drept, ei nimeriră cu acēsta „punctum saliens“, cauza cauzelor rapedei nōstre progresări. Într'adevăr ideea latină cu cātē tōte alalte consecințe ale sale, cum afirmăm și mai sus, a fost pentru noi salvatōre. Ceriul, ăitarea ni-o trāmise.

Bine să observăm: nu tōte principiile și ideile sânt bune și sântōșe, deci nu tōte duc la rezultatele salutari intenționate. Cum dar de ne conduseră pe noi la progres victorios omnilaterale des amintitele principii și ideii ale latinismului? Pentru ce ăre? Pentru că ele sânt conforme naturei lucrului, sânt scōșe și derază ăreșcum din firea intimă a acestuia, scurt: pentru că sânt adevērate. Ieră adevērul mai târđiu au mai timpuriu iș frânge calea, triumfă.

Într'adevăr — ca să ne restringem aice numai la cestiunea cultivărei limbii rom. — noi amēsurat origini latine a poporului rom. și a limbii lui, îndată dela începutul propășirii nōstre culturale absolut nu puteam să nu latinisăm, nu putem nici ađi, și nu vom putē nici pe viitor.

Dr. Gregoriu Silași.

(Finea va urmă.)

O icônă de carnaval.

— Schiță. —

Rațele sôrelui de iernă cădeau cu aurôsă strălucire pe una din multele ferești cu flori, de după care ici colea se înalță capul brun al unei fetițe ce manua cu mare îngrijire plisarea unor volane, decor pe vestmântul alb ce sta jumătate gata — ca un mister înaintea ei.

Valuri căldurose i înrumeniau obrazii la vederea neteșimei lor, și a acuratelor îndoitori ce se așeau pe rochie ca o feerie pe un întins noian. Degetele ei subțiri treceau mângându-le, unde și unde cercând efectul unei dantele, ori a buchetelor resfirate pe măsă; mai ades murmurând o melodie de joc, séu ochind din când în când spre afară, ca nu cumva să se strice vremea, căci peste puține zile eră — bal.

Oh! — bal — cuprins magic pentru un suflet tiner, ce-a gustat plăcerile lui pân'acum numai în vis. Bal! întâiul ei bal, despre care vorbise de atâtea ori cu acele prietene svelte și mlădiöse, cu care înainte de cinci luni ședea încă pe banca școlii având crierul plin de istoriă, geografia, fizică și mai știe Ddeu ce studii.

Chiar așa de plin eră și acum capul Auriceii, ca înaintea examenului. Avea pe atunci mândria a mulțami profesorii și învățătoresele — acum încă nu voia a rămâne înapoia unor așteptări a părinților, și-a mai multor persoane cunoscute și străine. Învêrtia deci stofele ce-i puse darnicia iubitorilor la dispoziție, învêrtia și le revêrtia spre a-ș arătă cât mai bine dexteritatea acului, câștigată la un curs practic ce luase în un atelier de croitorie. Cercă idei și combină gusturi, spre a dovedi că femeii se stă și o toaletă împodobită, când croită și cosută e de mâinile proprii.

Succesul întâiului vestmânt lucrat de noi portat de noi și încă la întâiul bal — e de-o însemnătate nestersă pentru întreaga viață. Câte gânduri fericite, și iluziuni drage nu punem în decoltarea taliei, ori în rotunșimea șleului? Ce studiu adânc nu facem la prinderea unui rûș, séu a unei ghirlande de ghiociei?

Grigee, gândirea, veselă și supărarea acestui timp sémênă cu acele din înaintea examenului ultim, a cărui testimoniu e pus cu totă cinstea lângă albume, pe măsă din chilă de primire.

Activitatea căldurosă a fetiței fu întreruptă de niște pașuri, după care se auđi o batere în ușă.

— Cine e? — întrebă ea spăriată.

— Sîm eu... Victor.

— Ah! bine; mergi în chilă vecină, eu vin de loc.

— Ierăș acolo; de ce nu aici? Au ai pornit și tu cu bazaconi și buduare; taină și sanctuare ascunse de ochi cinstiți?

— De asta, vere, fii fără frică. Mergi numai, ma-mița îți va mulțami cântându-i una din horele de lângă pian.

— Acolo nu merg. Cigaretă mea ar primejdui albele perdele, fala mătușei!

— Nepôte! nepôte, au nu gândești la păcate cu asemenea scuze? — întrebă mama Auriceii din cadra altei ușe deschise. Haid băiete, pentru presupunerea-ți rea ai să-mi țini de urit, ier fetei dă pace să-ș caute de lucru.

— Bine, mătușă, dar până când o să țină acest lucru după uși încuiate? Alaltă ieri nu băgai în sémă misteriositatea lăchetelor, ieri risei — însă astăzi pricepi mi e tréba suspectă. Ce are să fie lucru omenesc, or vrajuri din povești?

— Cum ești dispus a o luă. Pentru biéta fêtă e mai ca o tréba de viață. Comandele prietenelor ei sînt tôte făptuite; fieșce-care povesteșce cu minune despre toaleta și prețul ei — numai vestmântul Auriceii e abia jumătate gata, și trei zile sînt până la bal. Pricepi dar acum?

— Ah! ce vorbești, și ea merge la bal?

— Da! scumpul meu, și încă cum știi, la întâiul ei bal.

— Dar până acum nu ați amînțit de asta cu nici o vorbă?

— Știe Ddeu! și eu me mir cum a putut tăce cu bucuria ce portă în pept. A fost însă voia ei a te suprinde...

— Ce nesocotină copilărosă! Har ceriului însă, mai am timp spre a repară rēul...

— Ce rēu, băiete; o amenință ceva?

— Hei fireșce. Dta ai uitat, că Aurica nu are de loc cunoșcințe... cavalerii saisonului i sînt cu totul străini...

— Apoi?

— Apoi ce alta, de cât că ar ședé o nôpte în torturi, unde alt cum ier suride plăcerile unui vis.

— Vai! Victore, tu veđi năluci, s'a schimbat doră lumea, încât să nu o mai cunosc? Și eu am fost odată de șese-spre-dece ani — fără cunoșcințe, și totuș avui jucători petrecēnd întâiul bal cum numai odată se pôte petrece.

— Ei dar atunci nu mergeau fetițele spre a șopotii în mod picant după evantai, și a ride de cele mai puțin împodobite, ier flăcării pentru a banchetui până la dorii...

— Nu băiete, mergeau și unii și alții din veselă tinereței și a iubirei cătră joc...

— S'a isprăvit acum aste, alte vremuri, alte interese, — ăic bêtrânii. Dar să plec acum a căută ceva pentru domnișora Aurica. Ce gândești mătușe, întâiul „cadrii” alui Petrașcu...

— Cine e acesta?

— Un june ca stejarul; român cu ochi de vultur. Apoi „Romana” fie a fratelui Stircea, e copil de tréba, ș'a făcut tréptă în oficiu prin omenă curată.

— Eh! dar tu, nu o să vîi la rēnd?

— Ba vin, dar să nu șoptescă limbele, că s'a petrecut numai cu verul ei, iau pe mine turele rond, supunēndu-me așa spre a nu fi mai necioplit de cum sînt de comun...

*

Lampa ardea în bălbătaia mare, niște lumini aprinse încungiurau oglinda înaintea cărei sta Aurica cu flori în pēr, cu suris pe buze, și cu un vestmânt ce se alipia cu admirabilă acurateță pe talia junonică, sfērșindu-se în o rochie cu gust distins.

Tocmai eră gata când intrară niște prietene a mamei, ce suprinse de icóna tinerei fete, se apropiau cu mai multă serioșitate de ce eră obiceiul lor.

Și mănușile erau acum trase — orologiul sună ca pe inima Auriceii ce se înveli în mantletul garnisit cu lebedă, când se deschise ușa de nou, intrând Victor cu un buchet de camelii albe.

— Să aibi noroc, fêtă, — ăise el predându-i-l; noroc și jucători mulți...

— Mulțam. Pot contă pe tine, vere?

— Ori când...

*

În spațioșă sală undulă o mulțime veselă, damc

impodobite și bărbați ce le încungiurau cum încungiură fluturii niște flori frumoase.

Și Aurica eră între ele, și nu cea mai neobservabilă. Eleganta simplitate a toaletei redică drăgalașa ei înfăcișare, ier voia nemăestrită da tot cuvântului ce roștia, o istețime fragedă și binefăcătoare. În curând bietul Victor în preferința de ver, trebui să facă loc tinerilor, ce se înscriau cu fală în carnetul ei de joc.

Nici supărat, dar nici pré vesel se retrase sub colonadă, până la cotilion în care tactul ei îl distinse cu cel mai frumos ord. Un moment sborară la olaltă, un moment țină talia ei — dar în acest joc se exprimă în-tregul caracter al femeii cinstite.

Ea nu odihniă în brațele lui, nici nu se da îmbătătoarei musice, independință remase în mișcările ei, și în felul cum ținea mâna în mâna lui. Cu stimă, nu cu triumf, o duse la locul ei, ier mătușei șopti: „Am auđit în vremea asta a noastră, că femeile sânt pentru bărbați flori, ori jocării, cu care petrec în ris și veselie, apoi le pun la o parte. Adevărat educațiunea de acum e greșită, căci se basază a face fetele pré atrăgătoare. Pentru că au acest dar, bărbații serioși se retrag, căci ei cercă un suflet, și nu niște fasone ce orbesc pe o clipă. Totuș sânt escepții, sânt fete ce în ori ce poziții séu împregiurări iș umple locul. Ori se mărită ori nu, în economia casei și în sala de bal, ele vor ferici un bărbat séu un cerc de activitate!“

Emilia Lungu.

Bella cea frumoasă.

— Schiță de carnaval. —

Bella se numește dēnsa. Belă e dēnsa și Belladonna va deveni ea pentru bărbatul care i va face cunoșcință.

Ar fi fără interes să ve spun, unde am întâlnit-o. Voiu divulgă dară numai atata, că noi eram în sala de bal. Este o etate ore-care când ori ce bal ne pare urit. Când ne părem pré bêtrân spre a mai danță și pré tiner spre a trece de holteiu tomnatic. Atunci veđi o mulțime de fețe suriđende, fără să pricepi în ce consiste fericirea lor. Me retrasei dară și eu într'un unghiu, în o grupă de flori, me aședai la o mēsă și începu să studiez cele ce se petreceau în giur de mine.

— De ce ești ierăș atât de gânditor? — se auđi înapoia mea în o altă grupă de flori, prin cari ochii mei nu putură străbate.

— Ți bați joc de mine, Bella, — response o voce, — căci șci bine, pentru ce sânt eu atât de gânditor?

— Alfred! Dta ești ingrat. Șci bine, că eu te iubesc, pentru ce me intristezi dară? Poți să iei în nume de reu, că vorbesc și cu altul? Ce vrei dta?

— Bellă, jos așteptă trăsura mea. Ia-ți entréz-ul și haid să fugim; căci relațiunea în care trăiești astăzi și în care me condamnezi a trăi, nu e naturală. Acea trebuie să se frângă.

— Și?

— Vom merge în China, în Japonia, unde nimene nu ne va cunoșce, unde vom începe o vieță nouă.

— Ești copil.

— Acesta e respunsul dtale?

— Nu ț-am respuns nimica.

Auđii încă un susur ușor. O mișcare de niște pași ce se depărtază. Apoi se făcu ierăș liniște. Atunci de-odată începă a me interesă balul. Întrai în salon, să aflu acolo părechea mea romantică, fără să am alt punct de mănecare, decât vocea auđită.

O damă tineră în haină de mētasă roșie imi atrase

atențiunea. Ea eră frumoasă și încântătoare; priviă cu nepăsare mulțimea, nimene nu o interesă.

Rugai pe un amic să me presinte ei. Ea me primi suriđend, și constată, că i sânt rudă, și me amenință cu frumosul ei degetaș, că pân'acuma am neglijat-o.

Ea conversă tot suriđend. Eu o admiram și o ascultam în tăcere. În urmă ea observă, că vorbește tot singură:

— Pentru ce nu vorbești? — întrebă ea de odată.

— De sigur nu voiu fi cel dintăiu bărbat, carele presintat dtale rămâne tăcut de uimire.

— Pré amabil! Cunoști pe bărbatul meu?

— Am onőrea a-l cunoșce de mult. El ar fi un om de invidiat, decumva n'ar fi mai mult de compătimit. „Bella, jos așteptă trăsura mea!“

Ea se cutremură. Apoi continuă:

— Eram o fētă pré tineră, când eșind din pensio-nat, fui silită a me mărită după el. Atata tot.

Acest respuns me n'fioră.

Alesandru Dumas afirmază, că proba cea mai bună spre a cunoșce o femeie, este d'a-ți bate joc de bărbatul ei în absința lui. Femeia care nu respinge nici cea mai îndepărtată alusiune, este o perdută. Și pe un Dumneđu, eu nu credeam, că femeia acesta să fie una de acele.

Se avisă un quadrille.

I cerui jocul acesta și nu mi-l refușă.

— Place-ți a danță, dōmnă? — o întrebai.

— Nici nu-mi place, nici nu uresc jocul; urēsc însă pe tinerul cela palid de colo, care nu înroșește nici în o polca repede.

— Cum se numește dl acela?

— Alfred B.

Acuma fu la rēndul meu a privi cu mirare spre dama mea; căci tinerul acela a trebuit să fie care a vorbit între flori.

— Și prin ce ș-a meritat dēnsul acesta ură? — întrebai eu de nou.

Urmă un tur, și când se rentōrse, imi response cu ochi schinteitori:

— Pentru că dōră l'aș puté iubi.

Quadrille-ul se termină. Me retrasei, dar imi propusei a fi cu atențiune față de dēnsa.

De odată Bella imi dispărū din ochi. Îndeșert o căutai pretotindene. Dar totodată observai uimit, că și Alfred a dispărut.

Iute imi luai rocul, și pe când bărbatul Bellei jucă flegmatic whist, fugii pe trepte n jos, să întreb de servitori, decă o damă tineră și un domn nu s'a depărtat?

— Da, — response portarul, carele mai adause, că a auđit, cum domnul cel tiner a ordonat vizitului: „La gară.“

Sării în o birjă și plecai numai decât la gară.

Sosit acolo, întrai în salonul de așteptare, zării acolo pe fugari cari steteau cu spatele cătră mine și auđii următorul dialog al lor:

— Trebuie să așteptăm două ore, — dișe Alfred, — trenul cel mai de aprópe va plecá peste două ore.

— Așá dară comandéză un tren separat, — response Bella.

— Dar n'oi înțeles să facem așá spese mari pentru așteptare de două ore.

Bella tăcu câteva secunde, apoi erupse:

— Ești un nebun!

Apoi se întōrse pe un picior, me zări și imi dișe în ton nepăsător:

— Bine, că te găsesc iubite cousin! Întipuește-ți! Am cugetat, că are să sosescă un transport de răniti în Crivoșcia, și am grabit să ajut pe nenorociți. Aici

audii, că trenul cu răniți va sosi numai peste două ore; ar fi prea mult să aștept atâta; te rog, petrece-me acasă!

Fără să aștepte răspunsul meu și fără să arunce o privire spre Alfred, me luă de braț și îmi deschise ușa trăsurii.

Ne rentorserăm acasă, fără să vorbim. Ajunși la poartă, îmi întinse mâna și me întrebă:

— Ce crezi despre mine?

— Că ești prea nenorocită.

— Și ce-mi svătuiești?

— Roga pe bărbatul tău să te ducă în străinătate.

Me rentorsei la bal și dăsei bărbatului, că nevastă-sa simțindu-se momentan rău, s'a dus acasă.

— Whist! — răspuse el și jucă mai departe.

Petru Pipăruș.

Despre carnavalul din Arad.

Stimatele cetitóre ale „Familiei” pot pretinde cu drept istoric să cetescă și est-timp ceva încântător despre carnavalul din Arad; dar știți dvóstre, că și în natura prea potentă încă se află excepțiuni; așa dară molcomiți-ve și cereați a ve deprinde cu șcirea deșu nu prea recomandátore pentru tineretul aradan, că sprintenele și pasiunatele dansetóre nu vor avé ocaziune românească să se delecteze în salonul spațios dela „Crucea albă”. Este trist și dureros pentru prestigiul național român, că și această ocaziune de convenire sinceră trebuie să o scapăm din mână!

Să lăsăm însă la o parte această șcire nefavorabilă! Tinerii noștri încă au numai un suflet și nu ajung preotindenea. Unul se ocupă de afacerile sale speciale, cari îl rețin cu totul dela cugete referitóre la binele comun; altul poate este afundat în meditațiuni de a-și schimbá modul de viațuire — acesta își alege partea cea bună, însă fără ca să deie alarm cu clopotul cel mare; al treilea și ceialaltii poate că nu simțesc nici o desfétare, când se ved încungiuțați de inimi românești. Cu un cuvânt dispărerea balului român din acest carnaval își are cauzele sale. Dar pentru aceea să nu cugete diligentele cetitóre ale „Familiei”, că doră viața socială s'ar fi transpus cu totul în amortire; se face și pe la noi câte ceva, ce pe alte locuri poate că s'ar fi bucinat să se audă în lumea largă. Știți dvóstre, că zelosul corp profesoral dela institutul pedagogico-teologic s'a decis și a și început un ciclu de prelegeri publice. Am audít până acum patru disertațiuni și mărturisesc sincer, că nici una nu a reușit în defavórea autorului. Publicul nostru a cerut, parte direct, parte indirect, o atare manifestare; dar, ca în ori ce direcțiune, așa și aici, marele interes mi se pare a fi fost numai foc de paie, căci mulți și dintre cei chemați au strelicuit prin microscopica lor absență. Sâmbéta viitoare (28 jan. n.) prelege dl prof. At. Tuducescu despre poesia populară română, o temă prea interesantă, care poate fi pricepută și de ultimul plugar; ve voi comunicá despre abundența auditorilor. Ori cum, dar mișcăméntul amintit dovedește viața în Arad.

În sterilitatea carnavalului cred înse, că voi su-prinde pe onoratele cetitóre ale „Familiei” cu o șcire atât de îmbucurátore, în cât sper că fiind tóte române bune, vor saltá de bucurie. Se tratéză în genere nu de dans și voia bună efemeră, ci de esistența noastră națională și ortodocsă. Bantuiți de lovirile ursitei, vedeți stimate cetitóre, că nici un bal românesc nu-și poate manifestá continuitatea. Dvóstre aveți simțeminte mult mai fine, spirite mult mai prevedétore, deci puteți afla mai bine de cât mine, că pericilul este grav. Biserica ni-a fost pururea asilul, biserica este și astăzi care ve

produce șcirea îmbucurátore. Bunul nostru cap bisericesc, demnul episcop Ioan Mețian, pe nesimțite ne surprinde cu punerea în lucrare a unei idei de mult dorite. Prelatul, care-și pune sufletul pentru oile sale, a început să realizeze în Arad ideia de a înființa un gimnasiu românesc confesional cu patru clase, pentru că turma sa cuvântátore să fie concređută păstorilor crescuți în cuvântul lui Dđeu. La primirea șcirea acestora știu că în inimile dvóstre, cam recite din cauza sterilității de carneval, se naște un simțemint extraordinar, dar un simțemint vivificator. Știu, că tóte voiți, deci dicitți cu mine: Să trăiescă bunul și prea demnul prelat, ca să-și vedá realizat planul conceput și să potá gustá încă pe pământ din fructele ostenelelor sale!

O.

E e h o.

Jurnalul „Voltaire” povestește anecdota urmátore asupra pictorului David, cel mai mare artist frances din timpul revoluțiunii primului imperiu. David a fost unul din pictorii de geniu ai Franciei.

Într'unul din tablourile sale, David a desemnat un cal spumând. Într'o dí pe când esaminá uvrugiul seu atérnat la esopițiunea de pictură, vedú pe un om ce se uitá și el asemenea la acel tablou, însă se părea a fi un țeran judecând după manierele și îmbrăcăminte sa.

— Se pare că nu-ți place acest tablou, — i dăse David suridénd.

— Deu că nu, — i răspuse el.

— Cu tóte aceste este unul din acele ce s'a destins mai mult.

— Negreșit, au fost înșelați...

— Și pentru ce?

— Pentru cel fiind că acel pictor este un neghiob care zugrăvește aceea ce nici odată n'a vedú, adecá ca un cal să facá spume la gură, fără a avé zăbala în gură.

David nu răspuse nimic; dar a două dí, spuma dela gura calului dispăruse, ștergénd-o el însuși.

Acésta probéză că un simplu țeran poate da câte odată idei fórt bune celui mai vestit artist.

*

O fétă de țéră ajunsese cameristă la o femeie de modă și asistá la toaleta stăpânei sale, care se gátea pentru un bal.

Lucsul decoltării resturná tóte teoriile biete țerance asupra 'mbrăcăminte.

— Dar pe umeri ce pune dna?

— Nimic.

— Și pe brațe?

— Iér nimic.

— Și se mai cere bărbaților să fie cu minte, se gândi 'n sine naiva copilă.

*

Un dialog:

Un domn urmărește o dómna care se plimbá ținénd de mână un copilaș, și, pentru a începe convorbirea:

— Dne! Ce încântător copil. Cât s'ar simți de fericit ori-cine de a-i fi tatá!

Dómna (întorcéndu-se): N'ai de cât să-l recunoști; e încă timp.

*

Doi amici vechi, astăzi inimici, trebuiau să se întâlnească la locul de bătae.

Totul erá gata, armele încărcate și martorii așteptau cu frică momentul tragerei, când d'odatá, unul din adversarii dăse celui alt.

— Tu ții, așa dar, mult la ceea ce ai dăsit?

— Eu? Nici de cum.
 — Atunci, pentru ce să ne batem?
 — Pentru ce? ... pentru ca să dovedim că nu ne e frică.
 — Mai bine să ne facem din nou prieteni.
 — Bine. Me învoiesc. Dar nu e mai puțin adevărat, că unul din noi doi trebuie să rămâie la pământ.
 — Adevărat, ai dreptate. Decă-i așa, rămâi tu, eu me duc ... stânga 'n prejur și ... amicul plăcă.

*

Doi metafisici vorbesc despre sfârșitul lumii, ca și cum fenomenul ar sta în voința lor.
 — E bine, fie, — ăce unul, — lumea o să se sfârșescă, și pe urmă?
 — Pe urmă ... pe urmă ... o să me retrag la țară, foarte fericit că n'o să mai aud vorbindu-se de dânsa!

*

Un gendarm întâlnește un vânător.
 — Ah, — ăce gendarmul, am cunoscut un vânător care eră așa de mic, dar așa de mic, în cât eră silit să se suie pe scaun ca să-și sufle nasul.
 — Apoi și eu am cunoscut un gendarm, — respunse vânătorul, — care eră așa de mare, dar așa de mare, în cât eră silit să îngenuncheze ca să-și puie casca.

O frumusețe mauresă.

Un fragment din o epopeie mișcătoare. Poporul maures a avut o sorțe tragică, și în acesta femeii i s'a rezervat un rol de frunte. Ađi deja au trecut tôte și n'a remas nimica decăt suvenirea gloriei trecute.
 Este atât de plăcut a ne revocă în memorie mărirea trecută. Cum să nu viseze și mauresul de cea răđă strălucită, în starea lui umiltă de ađi?
 O suvenire a acelei splendori este și femeia mauresă. Un model de frumusețe. Pictorii au și eternizat-o. Un astfel de cap de studiu este și ilustrațiunea din nr. presinte, din penelul lui Cesare Dell' Acqua.

I. H.

Literatura si arte.

„Lira Mea“ în edițiune poporală. Încurăgiat de binevoitorul sprigin al onorab. public cetitor la tipărirea în edițiune de lucș a culegerii mele de poesii noue, apărută sub titlul „Lira Mea“, și voind a respunde la dorința esprimată din mai multe părți: am scos de sub tipar și o edițiune poporală. Acesta se vinde cu 1 fl. esemplarul și se pôte comandă numai la subscrisul. Colectanții capătă după 10 esemplare unul, al 11-le, gratis. Din edițiunea primă asemenea se mai află esemplare: legat 3 fl., broșat pe hârtie velină 2 fl. Oradea-mare în ianuarie. *Iosif Vulcan.*

„Șečetorea“ dela anul nou încóci apare odată pe lună și costă pe an 2 fl., dar abonamentele se primesc numai pe anul întreg. Se vinde și în broșuri, pe la colectanții noștri, prețul unei broșuri 20 cr. Broșura primă, dóue côle în învilitóre colorată a apărut cu următorul cuprins: La anul nou, de Marcu Emilian; Zimbrul lui Dragoș, poesie de Iosif Vulcan; Țiganul nesațios, istorióră poporală din Bucovina, de S. Fl. Mărian; Cătră frunțașii națiunii române, poesie de S. P. Simon; Nicolae Zsiga, biografie; Dorul copilului, istorióră de Frederic Damé; Adevărul, poesie de George Simu; Carnea de porc, de dr. Butuc; Îngrășarea vitelor cornute, de M. A.; Istoria timbrului fantastic, — ilustrațiune, portretul lui Nicolae Zsiga. Partea umoristică sub titlul Gura Satului: Scrisorile lui Păcala cătră Tândala, Badea Ion și dascalul; Ce nu înțeleg eu? Scrisórea lui Șloim că-

tră Gloim; depeșe oficiale din Cri-vania, patru caricaturi; Gura ăce gura minte, cuplet umoristic; Anecdote, din diversele lui Heliade; Hodorosc și Trosc; Sciri de pretotindene; Ghicitură, rebus.

„**Nuvele din popor.** Sub acest titlu a scos de sub tipar dl Ion Slavici novelele sale publicate în „Convorbirile Literare“, și reproduse de acolo mai tôte în cãlindarele din Sibiu. Culegerea cuprinde un volum în formatul operilor Alexandri, hârtie velină. După ce vom vedé-o, vom reveni.

„**Economie Națională.** La București a apărut și ni s'a trâmăis: „Cum se pôte fundă industria în România și industria română față cu libertatea comerțului de importațiune, de P. S. Aurelian, membru al Societății de economie politică din Paris“. De sigur și cartea asta, ca tôte lucrările dlui autor, va fi bine gustată din partea publicului. Ne mirăm însă, că autorul, care e membru al Academiei române, nu ne indică acest titlu al seu pe pagina de frunte, ci însemnă numai pe acela dela Societatea de economie politică din Paris. Său dóră la acest din urmă titlu ține mai mult, și titlul de academic român nici atâta importanță nu-i are, încât să-l pórte?!

„**Diariistic.** „Vocea Rahovei“ se numeșce un nou organ de publicitate, apărut în județul Vlaslui al României.

Ce e nou?

„**Sciri personale.** Dl Ioan Russu, paroc și asesor consistorial și directorul institutului pedagogic-teologic din Arad, a fost numit de cătră Pr. Ssa părintele episcop Mețian protoiereu titulariu. — Dl N. D. Popescu, a primit pentru scrierile sale, novele istorice poporale, medalia Bene-Merenti cl. II. ~~✓~~ *Dlui Ettore Ferrari*, celebrul sculptor italian, autorul statuei lui Heliade, i s'a acordat medalia Bene-Merenti cl. I. — *Dl G. Bengescu* se numi secretar II la legațiunea română din Londra, în locul dlui G. M. Lahovari. — *Dl Al. Odobescu* se confirmă cu titlul definitiv la catedra de archeologie și antichități ce ocupă la facultatea de litere din București.

„**Carneval.** La București joi 14/26 l. c. s'a ținut în sala teatrului Național balul societății de bine-facere Elisabeta, sub patronagiul reginei, în profitul săracilor; cele mai multe dame se 'nfățișară în costum național. — *La Predeal* s'a dat sâmbetă, în 9/21, un bal în sala garei de acolo; venitul a fost destinat pentru școla comunală de acolo.

„**Hymen.** *Dl George Cosma*, ales de preot în Homorog, aprópe de Oradea-mare, ș-a încredințat de soție pe domnișóra Maria Pop, fiica Rds. D. protobresbiter gr. or. de Beiuș Vasiliu Pop. — *Dl G. I. Lazăr*, avocat în Pietra în Moldova, s'a logodit cu domnișóra Aurelia Bocșan din Curticiu, fiica Rds. D. administrator protopopesc gr. or. al Aradului Moise Bocșan.

„**Pentru Ecatarina Mocioni** s'a ținut și în anul acesta îndatinatul parastas în Budapesta la 9/21 l. c. La acest act de pietate a asistat membrii ilustrei familii Mocioniane aflătoare în Budapesta, stimătorii repausatei și un număr mare din junimea studiósă.

„**Portretul lui Ștefan cel mare.** La Gazette de Roumainie“ ne spune, că partisanii portretului dela Homora a lui Ștefan cel mare dobândesc încă o probă pentru autenticitatea sa. Dl Gr. Tocilescu a găsit în mușeul din București un patrafir pe care figuréză portretul lui Ștefan cel mare în totul asemănător aceluia după evanghelierul dela Homora.

„**În Șomcuta-mare** s'a ținut în sâmbetă trecută un bal în folosul Societății de lectură chiorene, care a avut un succes complet, căci s'a întrunit un public numeros și frumos, care ș-a petrecut până deminéta. Acolo au

fost, între altele, dómnele : Clara Nilvan, Moga, Dadai, dr. Takáts, Bodor, P'ap, domnişórele : Maria Butean, Ana şi Maria Filip, Iulia Móricz, Janca Herşcoviciu, surorile Horváth, Ana Covaciu, Pelagia Pap, Maria Pap, Ema Dadai şi altele.

La Făgăraş ajunul anului nou s'a serbat cu multă veselie. Despre acesta petrecere primirăm târziu şi noi o corespundinţă, dar fiind că aceea s'a trimis din cuvânt în cuvânt şi altui diar, unde s'a şi publicat, nu o mai putem da şi noi publicităţii. Avem puţine diare, deci trebuie să facem economie de spaţiu. Vom aminti dară numai pe scurt, că petrecerea s'a arangiat de cătră reuniunea femeilor române gr. or. din Făgăraş şi giur în folosul ei. Jocul s'a început cu „Hora“, afară de aceasta, „Romana“ s'a jucat de două ori, s'a mai jucat „Ardelena“ şi „Haşegana“. Precis la 12 óre noptea s'a desvilit la galerie un transparent în colori naţionale cu inscripţiunea : „Ve salută anul 1882!“ după care au început gratulaţiunile reciproce de anul nou. Mai multe dame s'au prezentat în costum naţional; dintre aceste se amintesc bogatele costume ale dómnelor Sara I. Turcu şi Zinca E. Pandrea, ce reprezentau frumosul şi pitorescul port de munte al Româncelor din Rucorul României. Tot asemenea de cu gust şi frumoşea a fost şi costumele dşórei Aurelia Çepeş, înfăţişând port ardelenesc cu cătrînţă. Venitul curat a fost 120 fl.

Revisuirea cărţilor bisericeşti. Dilele trecute s'a adunat la ministerul cultelor şi instrucţiunii publice din Bucureşti comisiunea însărcinată cu tipărirea cărţilor bisericeşti cu litere latine şi cu reforma limbei noastre eclesiastice. Această comisiune se compune din dnii V. A. Urechia, ministrul cultelor, P. S. S. pâr. Silvestru şi dnii doctori Zotu, Niulescu şi Erbicenu. Comisiunea s'a constituit şi a ales president pe pâr. Silvestru şi secretar pe dl Niulescu. A două şedinţă, precum aflăm din „Bin. Publ.“, se va ţine dilele viitoare.

Teatru român în Buteni. Ni se scrie, că dl Petculescu petrece cu trupa sa în opidul Buteni în comitatul Arad, unde dă reprezentaţiuni, la cari se adună în tóte serile un public frumos. Deosebit ni se accentuează cu bucurie, că poporul gustă cu multă fericire plăcerile artei teatrale române. Din Buteni dl Petculescu va merge la Beiuş, unde este aşteptat cu dor.

Au murit : *Gavril Bocosiu* capelan gr. c. rom. în Ocna Deşului, la 3 ianuarie, în etate de 29 ani. — *Antitia Matei n. Gruescu*, soţia preotului Vasilie Matei din Sinteşci, protopresbiteratul Făgetului, la 6/18 l. c. în etate de 48 ani. — *Maria Rosca*, soţia parocului gr. or. Elia Roşca din Tâmaşa în Transilvania, la 8 jan., în etate de 62 ani. — *Majorul Teodor Brătian*, fraatele mai mare al dlor Ion şi Dumitru Brătian, la Pitteşci în 10/22 l. c. în etate de 70 ani.

Sciri scurte. În *Bocsa-montana* se înfiinţază un chor vocal, conferinţa convocată spre acest scop de dl învăţător Ioan Marcu se va ţine duminică la 17/29 l. c. — *Dieta* a încheiat mercuria trecută desbaterea generală a bugetului şi la votare guvernul a avut o majoritate de 73 voturi; deputaţii români, fiind toţi guvernamentali, au votat toţi cu guvernul. — *Rescála* din Hertegovina creşce din ce în ce mai mult, diarele sânt rugate a nu publică şciri relative la miscările regimentele trimise pentru sufocarea rescólei.

Cronica lumii.

Principesa păpuşilor. La teatrul „Valhalla“ din Berlin, va sosi în curând o pitică care se numeşte : „principesa păpuşilor“. Această miniatură, cu numele Paulina e cea mai mică fiinţă ce s'a vădut până astăzi. Este de nouă ani, cântăreşce nouă livre; şi e'naltă numai de 43 centimetri. Dşóra Paulina e'născută la 26 februarie la Ostendrecht în Brabantul septentrional. Pă-

rinţii, precum şi fraţii şi surorile ei, au statura ca şi ceilalţi ómeni. Ea e bine făcută şi are o figură drăgălaşă. Principesa păpuşilor vorbeşce limba francesă şi olandesă.

Un drum de fer suteran la Paris. Se şciece, că comunicaţiunile la Paris au devenit anevoioşea din cauza întinderii oraşului şi a mulţimei afacerilor. La ministerul lucrărilor publice s'a ţinut o conferinţă foarte importantă, între ministru şi directorele lucrărilor din Paris, directorele construcţiunii drumurilor de fer şi inginerul şef al drumurilor de fer. S'au studiat proiectele unui traseu de drum de fer în Paris. Se va începe o anchetă asupra acestui proiect care va cuprinde crearea a cinci linii principale.

Angina difterică. Citim în „l'Ordre“ o descriere îngrozitoare a perderilor cauzate în cei din urmă deşce ani de difterită, în 10 guvernii de mędăđi ale Rusiei. Nici o epidemie vr'odată, afară de ciumă şi choleră, n'a produs atâtea victime, şi încă ea nu încetază d'a se respândi. După datele statistice publicate de guvern, marea epidemie a diftericeii, dela anul 1872, a făcut în Basarabia, până la 1879, 15 mii victime din cele 36,000 casuri de contagiune, în guvernii Pultava, tot în acelaşi timp, morţile au fost de 19,000 din 46,000 casuri de bôlá; în Charkof în 29,000 bolnavi, au fost 17,000 morţi. Mai multe autorităţi medicale atribuesc cauza contagiunii presinţei microparasitelor aduse de vânt şi conchid că ajutórele medicale sânt imposibile să opréscă réul cu condiţiunile igienice actuale ale poporului.

Esecutarea unui ministru afganistan. Foile din India semnalază din Kabul, că fostul ministru de resbel a lui Eyub Khan, Daud Khan, pe care-l proscrisese Abdurraman, fu scos de câteva dile din închisórea unde se află de când a fost prins. După două dile fu adus înaintea Emirului, pe care Daud Khan îl rugă să-i cruce vieţa, promiţend, că va fi cel mai credincios supus al Emirului. Abdurraman nu voi a-l graţia şi-l condamná la mórté. Daud Khan avënd mânilé şi piciórele legate, fu dus în acea curte a palatului, unde sânt grajdurile pentru elefanţi. Ací fu pus jos pe pământ. Îndată apoi se deschise o uşe a grajdului; un elefant eşind de aci porni spre condamnat, i puse pe corp améndoué piciórele de dinainte şi începú a-l frământá. În câteva secunde după aceea nu se mai vedea jos de cât o massă de carne diformă.

Omul cel mai în vёрstá din lume. Acest fenomen trăieşce în America de sud, în Bogota, capitala nouei Grenade. El đice că are una sută opt-deci ani (180), dar vecinii îl cred şi mai bérân. El este de origină semi-espaniolă şi se chiamă Mihail Solio. Esistenţa este afirmată de doctorul Hernandez căruia un bérân i-a spus că un locuitor al oraşului, a auđit de un centenar, pe timpul când el singur nu avea de cât 10 ani. Iscălitura lui figuréză într'un act relativ la construcţiunea unei monastiri, care datéză dela 1712 adecă dela 169—170 ani. Doctorul Hernandez voind să vedă acest personagiu curios, îl găsi ocupat cu lucrările grădinăriei. Pielea lui, đicea doctorul, seméná cu un pergament, pėru-i alb ca zăpada-i inveleşce capul ca un turban. El atribuesce longevitatea unei vieţi regulate; nu mănâncă de cât odată pe đi, într'o jumétate de órá, preţindend că forţa digestiunii în 24 óre este proporţionată cu cuantitatea alimentelor luate în 30 minute. Bă încă posteşce la fie-care ántáiu şi cincispredece ale lunei, bénd cât se póte de multă apă. El nu ie de cât alimente reci şi hrănitóre, şi crede că numai ástui regim şi vieţi forte regulate datoreşce buna-i sánătate.

Dendistii din America. După datele congresului medicilor dintişti americani, care s'a ţinut de curând în New-York, se află în Statele-Unite nu mai mult nici mai puţin de 12,000 dentişti. Aceştia pun pacienţilor lor

peșe trei milioane de dinți falși și pentru plumbat întrebuintează aur curat în sumă rotundă de 50,000 dolari, și argint și platină în preț de 100,000 dolari. De ôrece aurul acesta se îngropă cu morții în pământ, astfel un statistic a calculat că numai în cimitirele din New-York zace în pământ 1 milion și jumătate dolari d'aur. Aceste vor fi mine adevărate d'aur pentru generațiunile viitoare.

Esploratorul Hayes. Se telegrafază din New-York pentru a anunția mórtea unuia din cei mai îndrăsneți exploratori contimporani, dl Isac Israel Hayes. Atașat în 1854 la expedițiunea doctorului Kane în calitate de chirurg, dl Hayes se reîntorse din acesta d'ântăiu călătorie cu convicțiunea, că există o mare întinsă în jurul polului Nord. Ajutat de mai multe societăți geografice, el trebui să organizeze o expedițiune și reîncepă călătoria sa în 1860. Fără a atinge scopul cercetărilor sale, dl Hayes ajunsese până la al 82-lea grad de latitudine nordică. El făcû observațiuni importante asupra țărilor percorse. În 1877 se anunțiasse că, în urma unor discuțiuni cu alți călători se prepară a face o nouă excursiune, tot pentru cercetarea mării întinse dela nord. Societatea geografică din Paris i decernase o medalie de aur în 1870. Dl Hayes eră abia în etate de 49 ani. Cea mai mare parte din interesantele sale lucrări au fost traduse în franțuzeșce: Marea liberă, Perdut în ghiături, Pământul de desolațiune, etc.

Americanii!... Judecați despre îndrăsnețele și tot odată curioșele reclame ale Americanilor. Totă lumea cunoșce poporala melodramă „Doue orfeline”. În teatrul din Chicago ea avû o altă deslegare decât în originalul autorului ei. Aprôpe de căderea cortinei doctorul dice în original: Ea va recăpătă vederea cu ajutorul lui Ddeu*. În teatrul numit cortina se lasă cu următorele cuvinte: „Ea va recăpătă vederea cu ajutorul escelentei alifii a doctorului Mac-Nevin, 63 Broadway street, 3 franci gavanoșelul*.

Fanatism ovreesc. În orașul Kremenetz, districtul Wolinov, Rusia, trecuse la creștinism un băiat de ovrei în vîrstă de 16 ani. Șese ovrei, în frunte cu unchiul apostatului, s'au înțeles sê-l omóre și și-au esecutat hotărîrea. Cadavruul l-au aruncat într'o mocirlă. Criminalii sînt arestați. Poporațiunea creștină n'a putut fi de cât cu greu împedecată dela o masacrare a ovreilor.

Ghicitură numerică

de Eufemia Duma.

16. 9. 26. 27. 9. Se 'ntrebuintează în bal, dar mulți se folosesc de ea și în viață.
13. 12. 29. 8. 19. 33. 15. 33. 5. E de mare importanță în dulcea limba noastră.
29. 31. 28. 8. 28. 4. 32. Un împérat eroic roman.
7. 11. 2. 4. 8. 10. 28. Numele unui erou Elin.
2. 18. 20. 29. 28. 21. 8. 4. 21. 8. An care pentru noi e forțe însemnat.
9. 12. 8. 24. 29. 22. 29. 17. 16. 17. Marele învățat educador al unui vechiu împérat.

30. 21. 29. 28. 6. 14. 12. 32. 16. 32. Are mare rol în cristalografie.
9. 8. 9. 21. 21. 8. 2. Locul nașcerii unui erou din secolul presente.
19. 26. 11. 10. 8. 4. 29. 8. 13. Legătura ce există între ômeni și Deime.
21. 22. 7. 22. 31. 3. 10. 22. Este riu sêu decă vrei un stat în Statele-Unite.
18. 25. 19. 16. 15. Percurgerea îndelungată a timpurilor.
29. 20. 10. 22. 31. 20. Domn brav al Românilor.
- 1—33. Numele unui mare fiu al României și al unui op al seu.

Terminul de deslegare e 8 februarie. Ca totdeuna, și de asta-dată se va sorti o carte între deslegători.

Deslegarea ghicitei de șac din nr. 1 :

Când ar puté suava flóre
Sê uite rața cea de sóre,
Ce i sbici plânsórea sa:
Eu nici atunci nu te-aș uitá.

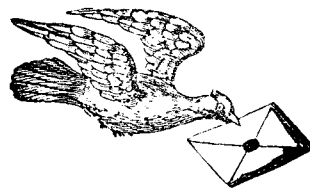
Când ar puté albina mică
Sê uite dalba fioricică,
Din care strînse mierea sa:
Eu nici atunci nu te-aș uitá!

(Iosif Vulcan.)

Bine au deslegat-o dómnele și domnișórele: Ana Deciu, Rosa Bozanciu, Elena Zacharia n. Daminescu, Eufemia Duma, Octavia Groza, Mariți Popoviciu, Sidonia Leuca n. Tapoș, Ecaterina Vaida, Elena Vaida, Lucreția Vaida, Gabriela Dan, Lucreția de Görög n. de Pap, Sabina Cetățan, Rosa Bercian, și dñii Ioachim Muntean, Petru Valea, A. Circa, Emilian Micu, Nicolae Dubleş, Andreiu Boborony, I. R. Goga.

Premiul l'a câștigat d. Rosa Bercian în Romos.

Poșta Redacțiunii.

Dñi V. P. în Tulcea. Aveți sê mai supliniți 50 cruceri.

Timișóra. Cam peste trei sêptemâni. Dar pân'atunci ve vom scrie.

Dñei A. G. în T. Mulțămíta noastră cea mai profundă. Suprinderea a fost mare și plăcută.

Dl C. P. în M. R. Nu avem alte cărți și tablouri de vëndare, afară de cele anunțiate în nr. prim al foii noastre.

Călindarul sêptemânei.

Đia sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și serbătórite.	Sórele resare	Sórele apune
Dumineca	17	29	† Cuv. P. Antonie c. m.	7 46	4 43
Luni	18	30	PP. Atan și Chiril.	7 44	4 45
Mărți	19	31	Cuv. Macarie Egipt.	7 42	4 47
Mercuri	20	1	† Cuv. P. Eutimie.	7 40	4 49
Jói	21	2	Cuv. P. Macsim.	7 39	4 51
Vineri	22	3	S. Apost. Timoteu.	7 37	4 52
Sâmbeta	23	4	S. Muc. Clemente.	7 36	4 54

Proprietar, redactor respunđător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy în Oradea-mare. Strada principală nr 274..